

невідкладно, відповідно до етичних і правових принципів соціальної роботи. Тому, ФСР повинен володіти багатьма над професійними навичками та глибоким теоретичним розумінням консультування. А також бути врівноваженим, креативним та комунікабельним.

Наведені відомості свідчать про необхідність здійснення кризової супервізії для ФСР – це кризовий нагляд або кризове втручання. Таку супервізію здійснює кваліфікований фахівець із соціальної роботи/менеджер із соціальної роботи, задля сприяння професійної стійкості ФСР та зміцненню його стосунків з клієнтом.

Це дозволяє дійти висновку, що ігнорування кризової супервізії може призвести до професійного вигорання ФСР – постійний негативний стан, який характеризується почуттям виснаження, наявністю дисфункціональної установки та поведінки на роботі, а також може супроводжуватися дистресом, зниженням професійної ефективності та мотивації.

Наприкінці маємо наголосити, професійне вигорання відбувається повільно з плином часу та під впливом хронічних стресових факторів на роботі. Тому, кризова супервізія, яка орієнтована на емпатію, повинна мати на меті – генерування професійної стійкості у полі кризи ФСР. Водночас її техніки можуть не тільки зменшити стрес фахівця, а й служити для нього моделлю співпраці з клієнтом, який знаходиться у кризі.

Список використаних джерел

1. N.C. Social Work Certification and Licensure Board POSITION STATEMENT ON ADMINISTRATIVE SUPERVISION. URL: https://ncswboard.gov/wp-content/uploads/2018/12/Position_Statement_on_Administrative_Supervision.pdf

Боделан Марина

кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри психології та соціальної роботи
Національний університет «Одеська політехніка»

Яковлева Даниїла

магістрантка кафедри психології та соціальної роботи
Національний університет «Одеська політехніка»

м. Одеса

ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ФАХІВЦЯ ІЗ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

Автори підіймають питання щодо використання інформаційно-комунікативних технологій у професійній діяльності фахівця із соціальної роботи

Ключові слова: інформаційно-комунікаційні технології (ICTs), фахівець соціальної роботи (ФСР)

За останні роки збільшився інтерес до інформаційно-комунікаційних технологій (ICTs) в різних сферах наукового пізнання та практик. Вони широко поширені в різних країнах та є неодмінною частиною їх соціальної, політичної й економічної діяльності. Тому, що вони виконують широкий спектр комунікаційно-інформаційних функцій – регулювання зв'язків/комунікації між індивідами/групами через електронні інструменти/пристрої.

Таким чином, ICTs – це електронні інструменти або пристрої, які використовуються для передачі, обробки та зберігання інформації. До них можна віднести електронну пошту, SMS-повідомлення, відео чати (Skype, Zoom, Meet та ін.), онлайн-медіа/соціальні мережі (Instagram, Telegram, Viber та ін.), веббраузери, хмарні сховища тощо.

Отже, використання ICTs впливає на: соціальне середовище на різних рівнях (мікро-, макро-, мезо-); стосунки між людьми (емоційний аспект); освіту (обізнаність); поширення інформації; комунікацію.

У зв'язку з вищезазначеним, стверджуємо, що інформаційно-комунікаційні технології розширили можливості для співпраці та взаємодії не лише на міжособистісному рівні, а й на рівні громад, підприємств, установ тощо. Тому, фахівцям із соціальної роботи (ФСР), які відіграють важливу роль у подоланні складних життєвих обставинах окремим особам/сім'ям/групам, необхідно у своїй професійній діяльності використовувати ICTs.

За даними Національної асоціації соціальних працівників (NASW), інформаційно-комунікаційні технології значно вплинули на практику соціальної роботи. Як зазначає NASW, надуспішними практиками їх впровадження є:

1. *Telehealth (Інтернет-консультації)*. ФСР більше не потрібно їздити до клієнта, щоб його відвідати. Послугу консультування надають використовуючи відео чати. Таким чином, незалежно від ситуації (обговорення проблем, надання рекомендацій та ін.), використання ICTs спрощує надання соціальних послуг. Наприклад, клієнти можуть отримати допомогу, не виходячи з дому, не їздячи до надавача послуг, не чекати в черзі тощо.

2. *Research (дослідницька діяльність)*. Інтернет дозволяє ФСР долучатися онлайн до семінарів, тренінгів, досліджень, блогів за інтересами, які проводять/публікують агентства соціальної роботи, такі як NASW та Асоціація рад соціальної роботи (ASWB). Таким чином, фахівці не виходячи з дому можуть обмінюватися досвідом, консультуватися зі

старшими колегами, вивчати досвід з практики соціальної роботи інших країн.

3. *Management (управління)*. Існує низка програмних технологій, які допомагають ФСР організувати та керувати даними клієнтів, переглядати та перевіряти ефективність надання соціальних послуг. Наприклад, хмарні сховища. Таким чином, над одним випадком можуть працювати декілька фахівців одночасно, а цифровий обмін нотатками через Документи Google та інші платформи – полегшує спілкування, водночас безпечно та етично захищаючи інформацію клієнта.

4. *Employment (працевлаштування)*. Пошук місця роботи для ФСР найчастіше починається в Інтернеті. Також, фахівці можуть розміщувати своє резюме з професійного розвитку для роботодавців. Таким чином, роботодавець має змогу одразу оцінити рівень професійної підготовки ФСР, що значно економить час, як роботодавцю, так і фахівцю. Також він може одразу окреслити в якій галузі орієнтується ФСР, або з якою категорію він раніше працював.

5. *Education (освіта)*. Безплатний доступ до онлайн-курсів та можливість долучення до них ФСР, сприяє зміцненню або формуванню в них знань/вмінь. Таким чином, фахівець має змогу поглибити свої професійні знання, розширити власний світогляд, удосконалити вміння/навички [2].

Зауважимо, що у професійному стандарті «Фахівець із соціальної роботи» затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 31.05.2017 № 373 зазначені уміння та навички, які безпосередньо свідчать про необхідність використання ICTs: використовувати основні методи, способи та засоби отримання, зберігання, обробки інформації, навички роботи на комп'ютері, в тому числі в інтернеті; застосовувати кращий вітчизняний та закордонний досвід соціальної роботи з особами / сім'ями, які належать до вразливих груп населення; налагоджувати співпрацю з клієнтами, представниками різних професійних груп та громад, працівниками закладів, установ, організацій незалежно від форми власності, благодійними організаціями, органами місцевого самоврядування; використовувати дані статистичної звітності, обліку та спеціальних досліджень у професійній діяльності, аналізувати та узагальнювати їх; приймати та реєструвати у відповідній документальній формі повідомлення про випадки порушення прав дітей, що надходять різними каналами; інформувати громаду про діяльність фахівця із соціальної роботи та ін. [1].

Таким чином, використання фахівцями із соціальної роботи ICTs є невіднятим в практиці сучасної соціальної роботи. Зазначене впливає на

якість надання соціальних послуг, тому формувати їх інформаційно-комунікаційну компетентність необхідно в межах професійної підготовки.

Список використаних джерел

1. Greenwood S., Perrin A., and Duggan M., *Social Media Update 2016*, Pew Research Center. URL: www.pewinternet.org/2016/11/11/social-media-update-2016.

2. Про затвердження Стандарту вищої освіти за спеціальністю 231 «Соціальна робота» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти : наказ М-ва освіти і науки України від 24 квіт. 2019 р. № 557. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishchaosvita/zatverdzeni%20standarty/2019/04/25/231-Sotsial.robota-bakalavr-VO.18.01.pdf> (дата звернення: 06.11.2022).

Брик Вікторія,
здобувачка вищої освіти
другого (магістерського) рівня факультету педагогіки та психології
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка
Науковий керівник – **Сорока О.В.,**
доктор педагогічних наук, професор,
Тернопільського національного педагогічного університету
імені Володимира Гнатюка

КАЗКОТЕРАПІЯ ЯК ЗАСІБ АДАПТАЦІЇ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ДО НАВЧАННЯ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

У статті висвітлено змістовні характеристики впливу казкотерапії на процес адаптації молодших школярів до навчання в початковій школі. Розкрито зміст понять «адаптація», «казкотерапія». Акцентовано увагу на розкритті можливостей та особливостей застосування казкотерапії в початковій школі.

Ключові слова: адаптація, початкова школа, казкотерапія, психокорекційна практика, казкотерапевтична програма, молодші школярі.

Однією з важливих наукових педагогічних проблем є адаптація. В науковому світі питання адаптації постало в другій половині XIX століття, починаючи з 1865 року. Термін «адаптація» вперше ввів Г. Ауберт та відтоді його почали використовувати у літературі. Спочатку «адаптацію» розуміли як «зміну чутливості аналізаторів до діючих подразників та пристосування до них органів чуття» [4, с. 7].

Ч. Дарвін розуміє адаптацію як наслідок боротьби за існування та природний відбір. З позиції біології адаптацію розглядають, як